

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ СЛИВЕН ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Населението на област Сливен към 31.12.2023 г. е 170 051 души или 2.6% от населението на страната и нарежда областта на 13-о място по брой на населението - непосредствено след област Русе (187 830 души) и преди Шумен (149 699 души). Тенденцията на намаление се запазва и в сравнение с предходната 2022 г. населението намалява с 532 души или с 0.3%. Това намаление е в резултат както на отрицателния естествен прираст на населението (разликата между живородените и умрелите) - минус 525 души, така и на отрицателния механичен прираст (разликата между заселените и изселените) – минус 7 души.

Мъжете в област Сливен са 82 043 (48.2%), а жените - 88 008 (51.8%). В сравнение с 2022 г. мъжете намаляват с 235 души, или с 0.3%, а жените съответно с 297, или с 0.3%. В общия брой на населението жените продължават да са повече и на 1 000 мъже се падат 1 073 жени.

В края на 2023 населените места в област Сливен са 110, от които 6 градове и 104 села, разпределени в 4 общини, съгласно административно териториалното устройство на страната. През 2023 г. в градовете живеят 110 558 души, а в селата 59 493 или съответно 65.0% и 35.0% от населението на областта.

Повече от половината (65.3%) от населението на областта живее в най-голямата община Сливен, а в най-малката - община Твърдица живеят само 7.8% от населението на областта. Към края на годината в област Сливен има 14 населени места с население под 100 души.

Най-големият град в областта е областният център град Сливен, който е с население 78 627 души, а най-малък е град Кермен - 1 449 души. Най-голямото село в областта е Тополчане с население от 3 381 души, а най-малките села са Братан и Дъбова с население от по 4 души.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2023 г. лицата на възраст 65 и повече навършени години са 38 019, или 22.4% от населението на областта. В сравнение с 2022 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.3 процентни пункта.

Към 31.12.2020 г. децата до 15 години в областта са 32 095, или 18.9% от общия брой на населението при 14.1% за страната. Област Сливен е с най-висок относителен дял на населението от 0 до 14 години сред другите области в страната.

Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Към 31.12.2023 г. общият коефициент на възрастова зависимост в област Сливен е 70.2% при 61.0% за страната. Застаряването на населението води до повишаване на неговата средна възраст, която е 42.7 години през 2022 г. и се понижава до 42.6 години в края на 2023 година.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени при определянето на възрастовите граници за пенсиониране. Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2023 г. е 93 514 души, или 55.0% от населението на областта, като мъжете са 48 940, а жените - 44 574 души. Към края на 2023 г. над трудоспособна възраст са 42 151 души, или 24.8%, а под трудоспособна възраст – 34 386 души, или 20.2% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна

възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2023 г. това съотношение е 69 за страната. Най-благоприятно е съотношението в област Сливен - 92 души.

Раждаемост

През 2023 г. в областта са регистрирани 2 142 родени деца, като от тях **2 123 (99.1%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените се увеличава с 32 деца, или с 1.5%.

Броят на живородените момчета (1 104) в област Сливен е с 85 повече от този на живородените момичета (1 019), или на 1 000 момичета се падат 1 083 момчета.

В градовете и селата на областта живородените през 2023 г. са съответно 1 226 и 897 деца.

Коефициентът на общата раждаемост¹ за област Сливен през 2023 г. е 12.5‰, а през предходните 2022 и 2021 г. той е бил съответно 12.2 и 11.9‰.

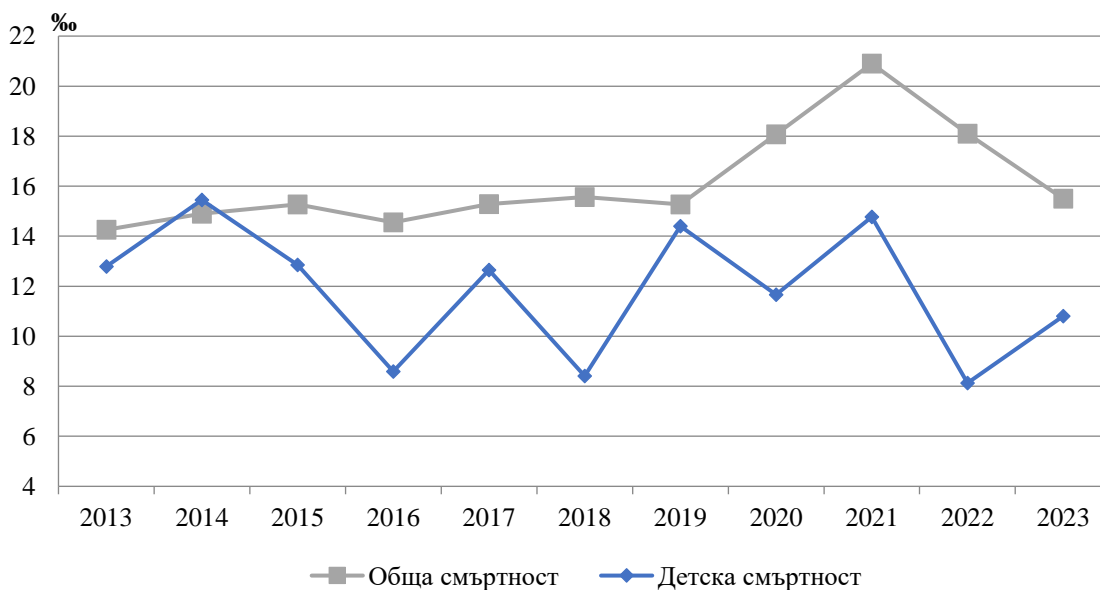
Средната възраст на жените в област Сливен при раждане на дете през 2023 г. е 24.7, а при раждане на първо дете - 22.2 години.

Високата извънбрачна раждаемост е резултат от значителното нарастване на броя на съжителствата сред младите хора без оформен юридически брак. През 2023 г. броят на живородените извънбрачни деца е 1 572 или 74.0% от всички живородени

Смъртност

Броят на умрелите лица в област Сливен през 2023 г. е 2 648 души, а коефициентът на обща смъртност² - 15.5‰ при 15.7‰ за страната. Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 450, или с 14.5%.

Фиг. 1. Коефициенти на обща и детска смъртност в област Сливен

¹Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през предходната година.

²Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой население.

Смъртността сред мъжете (17.0‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (14.2‰). През 2023 г. на 1 000 жени умират 1 113 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население.

През 2023 г. в областта са починали 23 деца на възраст до една година, а коефициентът на детската смъртност³ е 10.8‰ и е по-висок спрямо предходната година с 2.7 пункта.

Бракове и разводи

Сключените бракове през 2023 г. в област Сливен са 647, което е със 77 по-малко от предходната година. От всички регистрирани бракове 69.2% (448) са сред населението в градовете. В селата са сключени 199 брака.

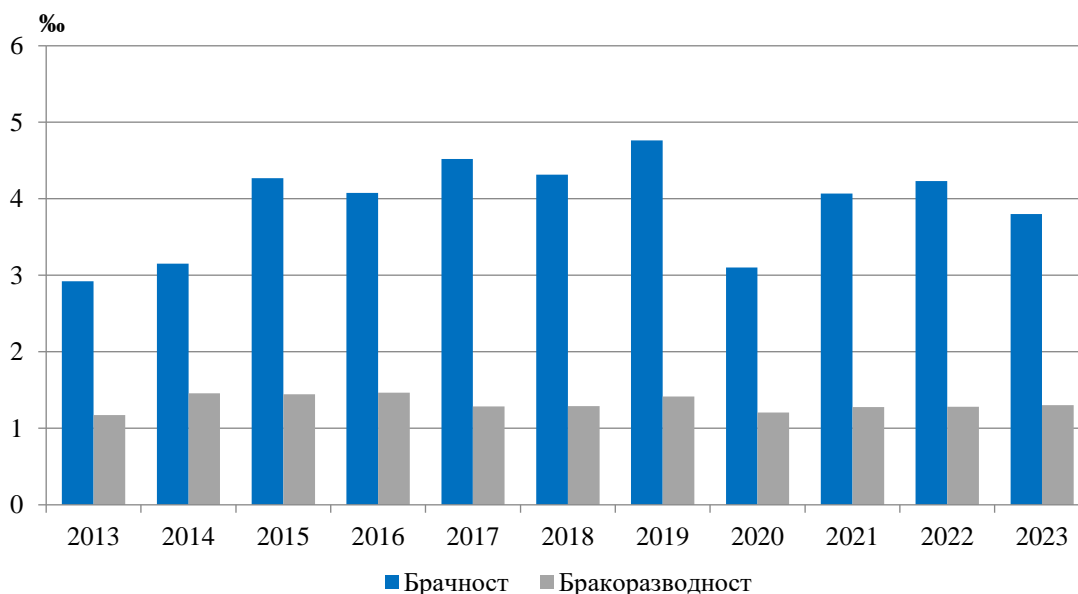
Най-много са сключените граждански бракове при мъжете и при жените във възрастта от 20 до 29 години. При мъжете 37.2% са сключили брак в този диапазон, а при жените този процент е 34.6%.

През 2023 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 31.8 и 29.2 години.

За 87.5% от мъжете и от жените, сключили граждански брак през 2023 г. той е бил първи.

По показателя „предишно семейно положение при сключване на брака“, най-голям е броят на неженените мъже - 566, следван от разведените - 72. При жените също най-голям е броят на неомъжените - 566, следван от броя на разведените - 78.

Фиг. 2. Коефициенти на брачност и бракоразводност в област Сливен

През 2023 г. разводите в областта са 222, като спрямо 2022 г. броят им се увеличава с 1.4%. От всички прекратени бракове 73.0% се отнасят за населението в градовете. Критичен момент в

³Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

съвместния живот на брачните двойки е възрастта от 40 до 49 години. При мъжете относителният дял на разводите в този възрастов интервал е 35.1%, а при жените - 32.9%.

Разводът е бил първи за 89.2% при мъжете разтрогнали своите бракове през 2023 година, а при жените - 88.7%.

През 2023 г. средната възраст при развод за мъжете и жените е съответно 45.5 и 41.9 години.

Вътрешна миграция

През 2023 г. жителите на област Сливен, сменили своето обичайно местоживеене с друго населено място в рамките на страната са 2 941 души. От тях, 1 388 лица (47.2%) са се преселили в населено място от областта. Сред тях 656 (47.3%) са мъже и 732 (52.7%) са жени.

През 2023 г. 1 553 души са променили своя настоящ адрес от област Сливен в друго населено място на страната, а 940 души са променили настоящия си адрес от населено място в страната в област Сливен. От изселващите се от областта за свое ново местоживеене най-голям брой са избрали областите Стара Загора (316), София (столица) (260) и Бургас (243). Най-голям е броят на преселилите се в област Сливен от областите Стара Загора (198), Бургас (117) и Ямбол (116).

В границите на областта, най-голямо териториално движение има по направлението „град - село“ (52.4%). По-малки по брой и относителен дял са миграционните потоци по направленията „село - град“ (22.6%), „село - село“ (15.3%) и град - град“ (9.7%). При преселванията в рамките на областта най-голям е броят и относителният дял на изселените и заселените от и в община Сливен.

Външна миграция

През 2023 г. 381 души са променили своя настоящ адрес от област Сливен в чужбина. Най-желани дестинации за емиграция от жителите на област Сливен са Германия - 98 (25.7%) Великобритания - 61 (16.0%) и Франция 43 (11.3%).

Лицата, които са сменили местоживеенето си от чужбина в България, или потокът на имигрантите включва български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение за постоянно пребиваване в страната. През 2023 г. 56 807 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в България. Сред дошлите да живеят в страната 987 лица са предпочели да се заселят в област Сливен. Най-висок е дялът на имигрантите от Сирия (19.4%), Турция (19.0%) и Германия (11.9%).

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между ражданията и умираанията представлява естественият прираст на населението. През 2023 г. абсолютният размер на естествения прираст в област Сливен е минус 525 души.

Намалението на населението, измерено чрез **коефициента на естествения прираст**⁴, е минус 3.0‰ за областта.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва механичният прираст (нетното салдо от вътрешната и външна миграция), който е отрицателен – минус 7 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се (3315) и изселилите се (3322) от областта.

⁴Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

Повече информация и данни за населението и демографските процеси са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=4) и на сайта на НСИ, раздел „Население - демография, миграция и прогнози“ (<http://www.nsi.bg/node/2920/>).